

Ненад А. ВАСИЋ*

Институт за међународну политику и привреду Београд

Наташа Д. БУРИЦА**

Београд

Прегледни рад

УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА УНЕСКО-А О КУЛТУРНОЈ РАЗНОЛИКОСТИ И КОСОВО И МЕТОХИЈА ПОД ПРОТЕКТОРАТОМ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА***

Апстракт: У савременом свету, поред Повеље Уједињених нација, један од најзначајнијих докумената јесте свакако и Универзална декларација УНЕСКО-а о културној разноликости. Култура је универзално важна за сваког човека, народ и било коју пуноправну државу чланицу Уједињених нација. Зато и културна разноликост између људи, народа и држава. Такав случај је и са Републиком Србијом као пуноправном државом чланицом Уједињених нација. Та културна разноликост присутна је и сада иако је КиМ под протекторатом Уједињених нација по Резолуцији Савета Безбедности Уједињених нација од 10. јуна 1999. године. Притом, очување и поштовање различитих култура и идентита два доминантна народа Срба и Албанаца и осталих националних заједница од највеће је важности за садашњост и будућност.

Кључне речи: *Република Србија, Косово и Метохија, право, међународно право, култура, културна разноликост, Уједињене нације, Повеља Уједињених нација, Универзална декларација УНЕСКО-а о културној разноликости, међународни протекторат, Резолуција Савета Безбедности Уједињених нација 1244.*

1. УВОД

Једна, од наука у корпусу, друштвених наука јесте и правна наука. Проучавајући, право² са становишта правне науке, правници и не само

---

* Научни сарадник: nenad.v@diplomacy.bg.ac.rs

** Мастер: djurica.natasa@gmail.com

*** Научни рад је резултат истраживања на научном пројекту: “Србија у савременим међународним односима: Стратешки правци развоја и учвршћивања положаја Србије у међународним интегративним процесима – спољнополитички, међународни, економски, правни и безбедносни аспекти (пројекат бр. 179029)” кога финансира ресорно Министарство просвете, науке и технолошког развоја Владе Републике Србије, за период 2011–2018. године.

они баве се или су се бавили правном материјом која је разноврсна. Свакако, једна од типичних карактеристика права у савременом свету је нормативност.

Имајући у фокусу, правни позитивизам, поред учењапредставника природног права, треба поменути да су норме било опште или појединачне, као део права и институционализованог правног система веома важне за људе у било којојмеђународно признатој држави и савременом друштву. Норма као друштвена норма важана је између осталог и за културу.³ Зато постоје и нормативно-правни послови у организацијама и институцијама политичког система неке државе и разне материјалне радњетим поводом. И не само њих, већ и у међународним односима и разним дипломатским пословима који се обављају у међународним организацијама.⁴ Међутим, норме као општи или појединачни правни акти, важни су и за међународно јавно право,⁵ али и државе као субјекте међународних односа имеђународне организације. У суштини, различите међународне организације у већем делу историје међународних односа и дипломатије, представљале су, инструменте⁶ помоћу којих су званичници националних држава остваривали свој утицај. Несумњиво, једна од најважнијих, свакако највећа међународна политичка организација у савременом свету јесу, Уједињене нације.⁷

2. УЈЕДИЊЕНЕ НАЦИЈЕ И УНЕСКО КАО ЈЕДНА ОД СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИХ АГЕНЦИЈА

Име, Уједињене нације УН (енглески – *The United Nations UN*), први је дао својевремени 32 по реду председник Сједињених Америчких

---

² Драган М. Митровић, *Увод у право*, Центар за издаваштво и информисање Правног факултета Универзитета у Београду, 2017.

³ *Norm*, in: *Encyclopaedia Britannica*, (Internet: 17/04/2018), <https://www.britannica.com/topic/norm-society>.

⁴ О међународним организацијама, види: Војин Димитријевић, Обрад Рачић, *Међународне организације*, Правни факултет Универзитета Унион у Београду/Јавно предузеће Службени гласник, Београд, 2011. Такође, види: CliveArcher, *International Organizations*, Routledge, London/New York, 2001.

⁵ Миленко Крећа, *Међународно јавно право*, Правни факултет, Центар за издаваштво и информисање, Београд, 2010.

⁶ Albert LeRoy Bennett, James K. Oliver, *Međunarodne organizacije: Načela i problemi*, *Politička kultura*, Zagreb, 2004, str. 11. О новим, теоријама у изучавању, међународних организација, види: Тања Мишчевић, *Нови теоријски правци у изучавању међународних организација*, у: *Годишњак 2007*, Универзитет у Београду – Факултет политичких наука, Београд, 2007, стр. 341-363.

⁷ *United Nations*, (Internet: 18/04/2018), <http://www.un.org/en/about-un/index.html>.

Држава, Фрејнклин Делано Рузвелт у Декларацији Уједињених нација⁸ 1. јануара 1942. године у време трајања II светског рата. Повеља⁹ Уједињених нација, потписана је 26. јуна 1945. године, од стране 50 званичних представника држава у Сан Франциску у Сједињеним Америчким Државама. Иако, званичници Републике Пољске нису присуствовали на конференцији у Сан Франциску, њихов званични представник је касније као 51. ипак потписао Повељу Уједињених нација, поставши тако и пунопрана држава чланица. Званично, Уједињене нације су направљене као највећа међународна политичка организација, 24. октобра 1945. године на конференцији у Сан Франциску када су званични представници Народне Републике Кине, Републике Француске, Савез Совјетских Социјалистичких Република, Уједињеног Краљевства Велике Британије и Северне Ирске и Сједињених Америчких Држава потврдили¹⁰ Повељу исте. Суштину, Повеље Уједињених нација представља однос моћи и права њених држава чланица после завршетка II светског рата. “Творци Повеље очигледно нису желели да моћ озбиљније ограниче правом.”¹¹ Средиште Уједињених нација је у Њујорку, поред Источне реке у Сједињеним Америчким Државама.

Најважнији правни акт Уједињених нација је Повеља. У повељи Уједињених нација по питању, културе записано је Поглавље I. Циљеви и начела у Члану 1. став 3: “Остваривати Међународну сарадњу решавањем међународних проблема економске, социјалне, културне или хуманитарне природе те развијањем и подстицањем поштовања права човека и основних слобода за све без разлике с обзиром на расу, пол, језик или вероисповест;”¹² Када је, у фокусу Поглавље IV Члан 13. став 1 под б, записан је и интерес: “унапређивања Међународне сурадње на економском, социјалном, културном, просветном и здравственом пољу, и помагања остварења права човека и основних слобода за све, без разлике с обзиром на расу, пол, језик или вероисповест.”¹³

Важно је и Поглавље IX Члан 55. под б, а које се односи на ангажовање Уједињених нација између осталог и на “решавања

⁸ *Charter of the United Nations*, (Internet: 18/04/2018), <http://www.un.org/en/sections/history/history-united-nations/index.html>.

⁹ *History of the United Nations*, (Internet: 18/04/2018), <http://www.un.org/en/charter-united-nations/index.html>.

¹⁰ *History of the United Nations*, *ibidem*.

¹¹ Обрад Рачић, *Уједињене нације између моћи и права*, Службени гласник/Факултет политичких наука, Београд, 2010, стр. 31.

¹² *Charter of the United Nations*, (Internet: 18/04/2018), <http://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-i/index.html>.

¹³ *Charter of the United Nations*, (Internet: 18/04/2018), <http://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-iv/index.html>.

међународних економских, социјалних, здравствених и сродних проблема и међународне културне и просветне сарадње;”¹⁴ С тим у вези, такође је важан и Члан 57. став 1. “Разне специјализоване агенције установљене међународним споразумом и са широком међународном одговорношћу, као што је утврђено њиховим основним инструментима, наекономском, социјалном, културном, просветном, здравственом и сродним пољима, повезују сес Уједињеним нацијама у сагласности с одредбама члана 63.”¹⁵Чланом 62. став 1, предвиђена је надлежност Економског и социјалног савета који се између осталог тиче и културе. “Економски и социјални савет може да врши или покреће проучавања и да припрема извештаје о међународним економским, социјалним, културним, просветним, здравственим и сродним предметима и може да даје препоруке о свим тим предметима Генералној скупштини, члановима Уједињених нација и заинтересованим специјализованим агенцијама.”¹⁶

3. УНИВЕРЗАЛНА ДЕКЛАРАЦИЈА УНЕСКО О КУЛТУРНОЈ РАЗНОЛИКОСТИ И ЊЕН ГЛОБАЛНИ ЗНАЧАЈ

У саставу Уједињених нација, као међународне организације постоје и специјализоване агенције. Једна од њих је и Организација Уједињених нација за образовање, науку и културу УНЕСКО (енглески – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization UNESCO).¹⁷Најважнији правни акт специјализоване агенције Уједињених нација УНЕСКО јесте Статут, акоји је потписан¹⁸ од стране званичних представника 37 држава 16. новембра 1945. године у Лондону у Уједињеном Краљевству Великој Британији и Северној Ирској. Иначе, Статут УНЕСКО-а почео је да се примењује од 4. новембра 1946. године после потврђивања¹⁹званичних представника из 20 држава. Средиште, УНЕСКО-а као специјализоване агенције Уједињених нација је у Паризу у Републици Француској.

На 31 заседању Генералне конференције Организације Уједињених нација за образовање, науку и културу у Паризу у Републици Француској 2. новембра 2001. године усвојена је Универзална декларација УНЕСКО о

---

¹⁴*Charter of the United Nations*, (Internet: 18/04/2018), <http://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-ix/index.html>.

¹⁵*Charter of the United Nations*, *ibidem*.

¹⁶*Charter of the United Nations*, *ibidem*.

¹⁷*UNESCO*, (Internet: 19/04/2018), <https://en.unesco.org/>.

¹⁸*UNESCO*, (Internet: 19/04/2018), <http://www.unesco.org/new/en/unesco/about-us/who-we-are/history/>.

¹⁹*UNESCO*, (Internet: 19/04/2018), *ibidem*.

културној разноликости.²⁰ Од мноштва важних докумената Уједињених нација, свакако поименута Универзална декларација је једна од најважнијих. Универзална декларација УНЕСКО о културној разноликости је важна јер има и лични и национални и глобалан значај.

Култура је саставни део људских права и основних слобода. Самим тиме, култура је и универзално право сваког човека на планети Земљи. У Преамбули, Универзалне декларације УНЕСКО-а о културној разноликости представљен је значај грађанских, политичких права, али и економска, социјална и културна права као универзално прихваћених правних инструмената у савременом свету.

Свакако, поред речи култура, најзначајнији појам односно синтагма у Универзалној декларацији УНЕСКО-а о културној разноликости јесте, културна разноликост. Један од најважнијих инструмената у вођењу културне политике као дела државне политике, представља недвосмислено културна разноликост. Она може бити део и унутрашње политике, али и спољне политике и дипломатије поготово културне дипломатије као јавне дипломатије.

С тим у вези, почевши од културе, идентитетско питање је веома важан део савремених друштвених дебата и одлука у свим државама света, али и међународним организацијама. И не само то, култура је важна и за развој савремене тржишне економије која је заснована на знању.

Зато је познавање и поштовање различитих култура од суштинског значаја за толеранцију, вођење дијалога и остваривање личне, али и званичне сарадње. Такође, култура и културна разноликост је и у функцији међународног мира и безбедности у савременом свету.

Са признавањем културне разноликости, омогућава се и солидарност између људи, присуство свести о јединству човечанства уз развијање интеркултурне размене која је један од фактора сваког напретка у међународним односима како билатералним тако и мултилатералним, а која се тичу и културе.

Препознато је и поменуто између осталогу Преамбули Универзалне декларације УНЕСКО-а о културној разноликости, и то дајепроцес глобализације важан, али и то да су информационо-комуникационе технологије изазов²¹ и за културну разноликост, што је тачно. Између осталог, тачно је и то да су нам култура и културна разноликост доступнији управо, захваљујући савременим информационо-комуникационим технологијама.

---

²⁰ *UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity*, (Internet: 19/04/2018), http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13179&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html.

²¹ *UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity*, *ibidem*.

Имајући у фокусу културу и културну разноликост, у Универзалној декларацији УНЕСКО-а о културној разноликости, је посебно напоменута и креативност у контексту културног наслеђа. Тако је, Чланом 7. поменуте Универзалне декларације, културно наслеђе оквалификовано као израз креативности. “Порекло сваке креативности је из културних традиција, али се шири у контакту са осталим културама. Зато културно наслеђе у свим облицима, треба да се сачува, да му се да значај и да се пренесе на будуће генерације у својству сведочења о искуству и људским стремљењима, а како би се наставила креативност у свој својој разноликости и развијао прави дијалог између култура.”²²

Дакле, може се констатовати да је и културно наслеђе, било оно материјално или нематеријално, важно за културну разноликост.

4. КУЛТУРНА РАЗНОЛИКОСТ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И КОСОВА ПОД ПРОТЕКТОРАТОМ УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА

У Републици Србији, па и у њеној покрајини Косову и Метохији, која је под протекторатом Уједињених нација по Резолуцији²³ 1244 Савета Безбедности Уједињених Нација од 10. јуна 1999. године, постоји културна разноликост. Такође, на Космету је успостављена и међународна мониторинг Мисија владавине права Европске уније на Косову и Метохији, ЕУЛЕКС²⁴ (енглески - *The European Union Rule of Law Mission in Kosovo* EULEX) од 17. фебруара 2008. године на основу заједничке акције Савета²⁵ министара Европске уније. Притом, званично, 17.

---

²² *UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity*, ibidem.

²³ Видио Резолуцији 1244 СБУН: *RESOLUTION 1244* (1999), United Nations Security Council, New York, S/RES/1244 1999, p. 1-8.

²⁴ О мисији ЕУЛЕКС-а на Косову и Метохији види: *European Union EXTERNAL ACTION*, (Internet: 25/04/2018), <http://www.eulex-kosovo.eu/>.

²⁵ *Заједничка акција Савета 2008/124/ЦФСП* од 4. фебруара 2008. о Мисији владавине права Европске уније на тзв. Косову, ЕУЛЕКС, (Интернет: 05/11/2009), [http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/Council_JA_on_EULEX_Kosovo-Serbian-\(Final\).pdf](http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/Council_JA_on_EULEX_Kosovo-Serbian-(Final).pdf). За, правно институционализовање ЕУЛЕКС-а, у документу Заједничка акција, искоришћени су следећи параграфи Резолуције 1244: 10, 11, 17 и 19. Свој први извештај, званичници мисије ЕУЛЕКС Косово су објавили 23. јула 2009. године. Види: *ЕУЛЕКС извештај о програму*, Програмска канцеларија ЕУЛЕКС-а/Кабинет шефа мисије ЕУЛЕКС-а на Косову/Мисија владавине права на Косову, Приштина, Јул 2009, стр. 1-181. Интересанто је поменути констатацију, да се у овом извештају уопште не помиње појам односно синтагма, културно наслеђе. Међутим, што је свакако позитивно, то није случај са њиховим извештајем од 12. маја 2010. године који се односи најпре на тзв. Косовску полицију, али и на Судски савет Косова. У извештају је поменуто да је Косовска полиција отпочела преузимање “одговорности од КФОР-а за обезбеђивање религијских добара и добара културне

фебруара 2008. године, већина посланика Албанаца у Скупштини тзв. Косова су прогласили једнострану независност²⁶ тзв. државе Републике Косово, коју званичници у Београду не признају.

Европска перспектива за државе на Западном Балкану, поменута је на Загребачком самиту²⁷ председника држава чланица Европске уније и држава у Процесу стабилизације и придруживања 24. новембра 2000 године. Почевши од 6. новембра 2002. године, за тзв. Косово је уведен – *Stabilisation Tracking Mechanism* од стране председника Европске комисије Кристофера Патена као део Механизма двоструког колосека за некадашњу Државну заједницу Србија и Црна Гора, а званично је отворена европска перспектива са агендом и декларацијом²⁸ самита у Солуну од 21. јуна 2003. године. Поред, извештаја Европског парламента, које парламентарцима у Бриселу и Стразбуру подносе специјални известиоци, најважнији су периодични годишњи извештаји Европске комисије.²⁹ За културну разноликост и веома је важно вођење политике мултикултуралности у Републици Србији, а посебно на тзв. Косову где

баштине.” *ЕУЛЕКС извештај о програму*, Програмска канцеларија ЕУЛЕКС-а/Кабинет шефа мисије ЕУЛЕКС-а на Косову/Мисија владавине права на Косову, Приштина, Мај 2010, стр. 15. Касније, у истом извештају који се директно односи на Судски савет Косова, у смислу њихових изазова, између осталог недвосмислено је охрабрена и подржана успостава информационих система (ИТ), по питању предмета на “управном и културном нивоу...”. ЕУЛЕКС извештај о програму, исто, стр. 29. У Извештају ЕУЛЕКС-а од Јуна 2011. године, појам односно синтагма, културно наслеђе се уопште не помиње. Види о томе: *EulexProgrammeReport 2011*, Eulex, Prishtina, June 2011. Такође, у Извештају ЕУЛЕКС-а од Јуна 2012. године, појам односно синтагма културно наслеђе се уопште не помиње. Види: *EulexProgrammeReport 2012*, Eulex, Prishtina, June 2012. У Компактном извештају о напретку мисије ЕУЛЕКС-а од Септембра 2013. године, појам односно синтагма културно наслеђе се уопште не помиње. Види: *Compact Progress Report*, European Union Rule of Law Mission, Prishtina, September 2013. У Компактном извештају о напретку, мисије ЕУЛЕКС-а од Јуна 2014. године, културно наслеђе је поменуто четири пута. У извештају ЕУЛЕКС-а од Септембра 2015. године, културно наслеђе је поменуто три пута.

²⁶ *Deklaratae Pavarësisë së Kosovës*, (Internet: 03/10/2013), <http://www.kuvendikosoves.org/?cid=1,100>.

²⁷ *Zagreb Summit 24 November 2000*, (Internet: 24/04/2018), [https://www.esiweb.org/pdf/bridges/bosnia/Zagreb Summit24Nov2000.pdf](https://www.esiweb.org/pdf/bridges/bosnia/Zagreb%20Summit24Nov2000.pdf).

²⁸ Види: *Eu-Western Balkans Summit – Declaration*, Thessaloniki, 21 June 2003.

²⁹ О извештајима Европске комисије до 2013. године, види: Ненад Васић, “Међународне организације и савремена специфичност Српског културног наслеђа на Косову и Метохији”, у: *Културно наслеђе Косова и Метохије – Историјске тековине Србије на Косову и Метохији и изазови будућности*, Канцеларија за Косово и Метохију Владе Републике Србије/Универзитет у Приштини, Косовска Митровица, 2013, стр. 643.

важно место и улогу имају и званичници Савета Европе као најстарије европске политичке организације и Европске уније.

“Последњи стратешки приоритет културне политике Уније је сарадња и повезивање са културама држава које нису чланице ЕУ. На међународном плану, политика Уније афирмише културни диверзитет и доприноси промоцији култура и њихових креативних капацитета где Заједница и државе-чланице креирају такав културни модел у међународним односима који се заснива на концепту одрживог развоја и дијалога између култура.”³⁰

И на Косову и Метохији је, под протекторатом Уједињених нација за културну разноликост, суштински важно поред вођења политике мултикултуралности и култура дијалога, али и толеранција међу људима. Нема, културе дијалога уколико се не признаје, уважава и поштује други саговорник. Историјски узевши, у односима Срба и Албанаца позитиван пример за то, на Косову и Метохији, нам је гостољубље и гостопримље у Гњиланском крају,³¹ односно Косовском поморављу о чему је изванредно писао академик Српске Академије Наука и Уметности, Атанасије Урошевић.

Срби као један од народа у савременом свету имају своју културу и културно наслеђе. Конкретан, допринос српског народа и Републике Србије, као пуноправне државе чланице Уједињених нација, културном наслеђу човечанства садржан је у културним добрима која су једним мањим делом и под међународном заштитом УНЕСКО. На Светској листи наслеђа,³² УНЕСКО-адо 20. априла 2018. године налазе се 1073 културна добра од којих су 9 из Републике Србије.

1. Стари Рас са Сопоћанима.
2. Манастир Студеница.
3. Срењокеовни споменици на Косову и Метохији (Манастир Високи Дечани, Пећка Патријаршија, Богородица Љевишка, Манастир Грачаница).
4. Гамзиград-Ромулиана – Галеријева палата.
5. Стећци средњовековне гробнице.

---

³⁰ Лола Стаменковић, “Културна политика Савета Европе и Европске уније”, у: Европске свеске, Европски покрет у Србији, Београд, 2008, стр. 5.

³¹ Ненад Васић, “Атанасије Урошевић о гостољубљу и гостопримљу у Гњиланском крају”, у: Баштина, Приштина-Лепосавић, свеска 25/2008, стр. 267-274. Гостољубље и гостопримље је једна од парадигми интеркултуралности као међуодноса људи различитих културних провинијенција.

³² *World Heritage List*, (Internet: 20/04/2018), <https://whc.unesco.org/en/list/>.

На, Светској листи наслеђа у опасности налази се стрдњевијековни споменици на Косову и Метохији³³ од 13. јула 2006. године. Средњевијековни споменици културе који су део српског културног наслеђа уписани су према Небојши Брадићу “на Листу светске баштине у опасности, што представља јасно упозорење на потребу посебних мера заштите.”³⁴ Иначе, у Влади Републике Србије, постоји ресорно Министарство културе и информисања у чијем се сатаву налази Сектор за међународну сарадњу, европске интеграције и пројекте.³⁵

Када је у фокусу УНЕСКО на 35 редовном годишњем зседању Комитета за светско наслеђе,³⁶чији чланови одбора били су абасадори Комонвелта Аустралије, Краљевине Бахреина, Барбадоса, Федеративне Републике Бразила, Краљевине Камбоце, Народне Републике Кине, Арапске Републике Египта, Републике Естоније, Федералне Демократске Републике Етиопије, Републике Француске, Републике Ирака, Хашемитске Краљевине Јордана, Републике Малија, Сједињених

---

³³*List of World Heritage in Danger*, (Internet: 20/04/2018), <https://whc.unesco.org/en/danger/>.

³⁴ Небојша Брадић, *Споменици културе у Србији на Листу светске баштине*, у: Сања Кесић-Ристић, Светлана Пејић, Александра Давидовић-Гемерински, Брана Стојковић-Павелка, *Србија: светска баштина/Serbien: WelterbeSerbien*, Министарство културе Републике Србије/Републички завод за заштиту споменика културе, Београд, 2010, стр. I.

³⁵*Међународна сарадња*, (Интернет: 20/04/2018), http://www.kultura.gov.rs/cyr/medjunarodna-saradnja/o_sektoru.

³⁶На иницијативу амбасадора Швајцарске Конфедерације, Краљевине Шведске и Комонвелта Аустралије у УНЕСКО у Паризу, покушано је да се српко (средњевијековно) културно наслеђе озваничи као Косовско културно наслеђе, што су негирали и спречили амбасадори Руске Федерације, Народне Републике Кине, Савезне Републике Бразила, Републике Јужне Африке, Савезне Републике Нигерије, Републике Мали, Арапске Републике Египта, Краљевине Камбоце и Сједињене Мексичке Државе. Први, неуспели покушај преименовања и својатања српског културног наслеђа у УНЕСКО, био је у Севиљи у Краљевини Шпанији од 22. јуна до 29. јуна 2009. године, други у Бразилији у Бразилу од 25. јула до 5. августа 2010. године. У вези српског културног наслеђа на Косову види званичне документе о заседању УНЕСКО: *REPORT OF THE INTERGOVERNMENTAL COMMITTEE FOR THE PROTECTION OF THE WORLD CULTURAL AND NATURAL HERITAGE ON ITS ACTIVITIES* (2010-2011), General Conference, UNESCO, Paris, 2011, p. 6. *GENERAL INFORMATION*, World Heritage Committee, UNESCO, Paris, 2011. *CONVENTION CONCERNING THE PROTECTION OF THE WORLD CULTURAL AND NATURAL HERITAGE*, World Heritage Committee, UNESCO, Paris, 2011. *DECISIONS ADOPTED BY THE WORLD HERITAGE COMMITTEE AT ITS 35th SESSION (UNESCO, 2011)*, World Heritage Committee, UNESCO, Paris, 2011, p. 44 and 254. О реакцији са албанске стране на поменуто седницу Комитета за светско наслеђе УНЕСКО, види: Shkëlzen Maliqi, *Trashëgimia e Kosovës*, në: Express, Prishtinë, No. 2275/2011, f. 2.

Мексичких Држава, Савезне Републике Нигерије, Руске Федерације, Републике Јужне Африке, Краљевине Шведске, Конфедерације Швајцарске, Краљевине Тајланда и Уједињених Арапских Емирата, а које је одржано у Паризу од 19. до 29. јуна, негирано је постојање Косовског културног наслеђа 28. јуна 2011. године.

Свакако, одскарашњи позитиван пример, поред конструисања региона Југоисточне Европе³⁷ после дужег времена исчекивања за културу дијалога и толеранцију у односима званичника Срба и Албанаца јесу, од 8. маја 2011. године, иницирани преговори званичника из Београда и Приштине уз посредовање тадашње Високе представнице Европске уније за спољну политику и безбедност Кетрин Ештон о техничким питањима, али и политичком проблему статуса Косова.

У вези међународног и регионалног представљања званичника из Приштине на конференцијама различитог организационог формата, у деветој рунди политичког и техничког дијалога одржаног у Бриселу 24. фебруара 2012. године, постигнут је договор између тадашњег шефа српског тима за преговоре Борислава Стефановића³⁸ и шефице тзв. косовског тима за преговоре Едите Тахири. Од 11 параграфа Договора о регионалном представљању и сарадњи, најважнији су параграфи 2, 3, 4, 5 и 11.

“2. У том смислу ‘Косово*’ је једини назив који ће се користити у оквиру регионалне сарадње.³⁹ Према важећем договору, назив Косово са фуснотом под наводницима је једино што ће се налазити на таблама када званичници тзв. Косова буду учествовали на некој међународној конференцији. У параграфу 3. Договора, наведен је и пропратни текст који ће се користити у званичним документима. “3. Фуснота која ће се примењивати у вези са звездicom у горе наведеном параграфу 2, ће гласити: ‘This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSC 1244 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence.’⁴⁰

Параграфом 4 поменутог Договора омогућено је да представници тзв. Косова могу самостално да учествују за свој рачун и говоре за себе на

---

³⁷DimitarBechev, *Constructing South East Europe – The Politics of Balkan Regional Cooperation*, Palgrave Macmillan, Basingstoke, 2011.

³⁸ Како је јавно саопштено преко медија Б92, 6. априла 2016. године, Борислав Стефановић је променио име у Борко. Види о томе: *Borislav Stefanović promenio ime u Borko*, (Интерне: 24/04/2018), https://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2016&mm=04&dd=06&nav_category=11&nav_id=1116771.

³⁹Договор о регионалном представљању и сарадњи, (Интернет: 10/05/2013), <http://www.srbija.gov.rs/kosovo-metohija/index.php?id=168200>.

⁴⁰Договор о регионалном представљању и сарадњи, исто.

међународним и регионалним конференцијама. Према параграфу 5 Договора, сви документи који буду парафирани и потписивани или само парафирани или потписивани, званичници из Приштине ће то радити у складу са параграфом 2 и 3. У параграфу 11, поменуто је да су то привремени договори. “11. Ови договори су прихваћени на привременој основи.”⁴¹

У већини регионалних међународних организација, поштује се договор званичника из Републике Србије уз представљање званичника са тзв. Косова у њима. Свакако, важан састанак у нормализацији односа званичника из Београда и Приштине био је сусрет председнице тзв. Косова Атифете Јахјаге и тадашњег председника Републике Србије, Томислава Николића уз посредништво Кетрин Ештон 7. фебруара 2013. године. Иако, истраживач КИПРЕД-а из Приштине Агон Демјаха, написао у својем истраживању тим поводом да је то био састанак председника две земаље,⁴² ипак то није тачно са становишта постигнутих Споразумау Бриселу. И не само то! Није тачно ни са становишта вођења унутрашње и спољне политике која се води у од стране званичника у Београду.

После тога, интересантно је поменути да се у Првом споразуму о принципима који регулишу нормализацију односа, а који је парафиран у Бриселу 19. априла 2013. године од стране два тадашња премијера – Владе Републике Србије Ивице Дачића и тзв. Владе Косова Хашима Тачија уз посредовање тадашње високе представнице Европске уније за спољну политику и безбедност Кетрин Ештон, уште није поменуто културно наслеђе на Косову и Метохији. Међутим, у Плану за спровођење поменутог споразума од 22. маја 2013. године у шестом делу – Опште одредбе, поменуто је религијско и културно наслеђе. У Плану за примену, помиње се да ће бити формирано: “Специјално полицијско одељење за заштиту религијског и културног наслеђа.”⁴³ Ипак, најважније је спровођење, предонешених закона, али и њихове измене и допуне које ће пратити даљу динамику спровођења постигнутих договора.

У истраживању спровођења договора у вези заштите верског и културног наслеђа, политиколог Иљир Деда и правница Аријана Ћосај-Мустафаиз Приштине, дошли су до ове констатације у свом Извештају из јуна 2013. године. “Специјална мултиетничка јединица Косовске Полиције за заштиту српског наслеђа: Полиција Косова је створила јединицу за безбедност културног наслеђа и верских објеката у априлу

---

⁴¹ Договор о регионалном представљању и сарадњи, исто.

⁴² Agon Demjaha, *Pjesëmarrja e Kosovës në Organizatat dhe Nismat Rajonale*, KIPRED, Prishtinë, Nr. 5/14 – Tetor 2014, f. 51.

⁴³ Hashim Thaçi, Ivica Dačić, Catherine Ashton, *Implementation Plan*, Brussels, 22. May 2013, p. 4.

2013, са 200 полицајаца. Ова јединица је основана у оквиру Одељења Специјалних Јединица, односно у Управи за безбедност специјалних значајних објеката и личности. Мисија ових 200 припадника јединице састоји се на обезбеђивање културног наслеђа и верских објеката на спољним просторијама.⁴⁴ Поменута полицијска јединица остварује сарадњу са званичницима општина, полицијским станицама и верским свештеницима.

У извештају за 2014. годину Мисије ЕУЛЕКС-а, дати су детаљи у вези Јединице полиције Косова за заштиту споменика верског и културног наслеђа.⁴⁵ Поменута Јединица полиције тзв. Косова има 204 полицајца који обезбеђују 194 споменика верског и културног наслеђа. Од манастира Епархије Рашко-Призренске Српске Православне Цркве, Манастир Високи Дечани обезбеђују војници КФОР-а. У извештају ЕУЛЕКС-а из 2015. године, први пут се поменуло посебно очување и заштита споменика српског православног наслеђа,⁴⁶ уз процену ризика која ће се обављати на сваких шест месеци између Епископа и званичника Јединице полиције тзв. Косова за заштиту споменика верског и културног наслеђа. Са друге стране, важно је поменути да се у извештају, Канцеларије за Косово и Метохију Владе Републике Србије – Извештај о напредку у дијалогу Београда и Приштине,⁴⁷ култура и културно наслеђе уопште није било поменуто те 2015. године. При томе, било је активности званичника у Београду у покушају да у агенду неких од састанака у Бриселу уврсте и културно наслеђе. Међутим, по том питању није било сагласности званичника косовских Албанаца, што свакако није било у реду. Разлог таквог понашања била је иницијатива у лето и кампања с јесени 2015. године у вези покушаја косовских Албанаца за чланство у УНЕСКО и српско дипломатско лобирање у спречавању њиховог учлањења.

За културну разноликост и вођење политике мултикултуралности, али и верску толеранцију веома је важно и то што Косово није унилатерално постало чланица УНЕСКО.⁴⁸ На седници УНЕСКО,

---

⁴⁴ Иљир Деда, Ариана Ћосај-Мустафа, *Спровођење споразума политичког дијалога Србија-Косово*, КИПРЕД, Приштина, Но. 4/13 – ЈУН 2013, стр. 7.

⁴⁵ *Compact Progress Report*, European Union Rule of Law Mission, Prishtina, June 2014, pp. 9.

⁴⁶ *Compact Progress Report*, European Union Rule of Law Mission, Prishtina, September 2015, pp. 29.

⁴⁷ Марко Ђурић, *Извештај о напредку у дијалогу Београда и Приштине*, Канцеларије за Косово и Метохију Владе Републике Србије, Београд, Април 2015, стр. 2-28.

⁴⁸ Најпре је Петрит Сељими, тадашњи Заменик министра спољних послова у Влади Косова извршио стручну припрему документације, а касније Хашим Тачи, тадашњи Министар спољних послова и потпредседник Владе Косова, и званично поднео

одржаној у Паризу 9. новембра 2015. године, одбачен је унилатералан захтев Косова за пријем у ову међународну специјализовану агенцију Уједињених нација. Потребан нам је дијалог, сарадња и толеранција, а не сукоб између Срба и Албанаца, али и сукоб између цивилизација.⁴⁹

У Компактном извештају о напретку⁵⁰ мисије ЕУЛЕКС-а од августа 2015. године до јуна 2016. годину, верско и културно наслеђе на Косову је поменуто четири пута. Са становишталас културе, требало би поменути и то да је у Европској унији 2018. година проглашена годином културе.⁵¹

захтев за чланство Косова у УНЕСКО 16. јула 2015. године. Убрзо, потом отпочета је међународна кампања за и против чланства Косова у УНЕСКО. Поред тадашњег премијера Владе Републике Србије Александра Вучића и тадашњег председника Републике Србије Томислава Николића, Министра спољних послова Ивице Дачића и Директора Канцеларије за Косово и Метохију Марка Ђурића у Влади Републике Србије, са њиховим сарадницима у националну и међународну контракампању укључили су се и Председник Управног одбора Института за српску културу др Далибор Елезовић са члановимима истог, али и научни радници са директором и осталим запосленим службеницима. Најпре су чланови Управног одбора на седници одржаној 8. септембра 2015. године у Институту за српску културу у Лепосавићу под тачом 2. донели Одлуку. “Руководство и запослени у Институту за српску културу – Приштина, са привременим седиштем у Лепосавићу, као институција од националног значаја за заштиту културног наслеђа српског народа на Косову и Метохији, подржава одлучно противљење Републике Србије о пријему Косова у УНЕСКО.” Види: *ОДЛУКУ*, Институт за српску културу, Приштина, Број 332/8.09.2015, стр. 1. У својству председника Управног одбора Института за српску културу из Лепосавића, Далибор Елезовић је послао писмо тадашњој Генералној директорки УНЕСКО Ирени Георгијевој Боковој са разлогима зашто Косово не треба да буде пуноправни члан ове специјализоване агенције УН-а, 11. септембра 2015. године. “Противимо се пријему у УНЕСКО самопроглашене државе Косово јер би такав чин представљао кршење међународног права, Повеље УН и Резолуције 1244. Он не би допринео културној разноликости и поштовању тековина културног плурализма већ би под формом наводне заштите заједничког културног наслеђа била створена могућност затирања српског народа и његове културе.” Dalibor Elezović, *Subject: The Attitude of the Institute of Serbian Culture Pristina/Leposavic Regarding the Possibility of Admission of the Republic of Kosovo in UNESCO*, Institute of Serbian Culture, Leposavić, 11. September 2015, p. 1.

⁴⁹ Самјуел П. Хантингтон, *Сукоб цивилизација и преобликовање светског поретка*, ЦИД, Подгорица, 1998.

⁵⁰ Види о томе: *Compact Progress Report – Assessing Progress Between August 2015-June 2016*, European Union Rule of Law Mission, Prishtina, 2016.

⁵¹ *DECISION (EU) 2017/864 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 17 May 2017 on a European Year of Cultural Heritage (2018)*, in: Official Journal of the European Union L 131/1, Strasbourg, 2017. Том, Одлуком парламенараца у Европском парламенту и Савета Европске уније од 17. маја 2017. о 2018. години као

Најзад, у последњем Компактном извештају о напретку⁵² од јула 2016. године до августа 2017. године верско и културно наслеђе на тзв. Косову је поменуто десет пута.

5. ЗАВРШНО РАЗМАТРАЊЕ

Може се, констатовати да је култура, а поготово културна разноликост важна за сваког човека, народ и државу у савременом свету. У суштини и култура и културна разноликост су захваљујући Уједињеним нацијама и њеним општим правним актима добили су на личном, националном и глобалном значају. Веома важан значај и допринос за културу и културну разноликости неизоставно се даје дипломатским активностима и усвајањем релевантних одлука од стране амбасадора држава чланица специјализоване агенције Уједињених нација – УНЕСКО. И то највише захваљујући доношењу Универзалне декларације УНЕСКО о културној разноликости. Из тог разлога, поводом Косова под протекторатом Уједињених нација, по питању културе треба водити унутрашњу и спољну политику мултикултуралности и интеркултуралности. При томе, култура и културна разноликост су важни и за Републику Србију и Европску унију и све остале пуноправне државе чланице Уједињених нација, али и њене специјализоване агенције УНЕСКО.

У Републици Србији и Аутономној Покрајини Косову и Метохији требало би сачувати различито и верско и културно наслеђе. Не би требало подносити захтеве за чланство тзв. Косова у специјализованој агенцији Уједињених нација – УНЕСКО, пре могућег компромиса званичника из Београда и званичника Албанаца из Приштине. То би требало да буде договорно решење познатог Косовско-метохијског питања, а које је у суштини сада нерешено српско национално питање и албанско национално питање. Културну разноликост на Косову и Метохији, треба сачувати, поштовати и унапређивати у миру, толеранцији и коегзистенцији два доминантна народа и Албанаца и Срба, али и осталих етничких заједница.

Европској години културног наслеђа, одређени су општи и посебни циљеви Европске године културног наслеђа.

⁵²Види о томе: *Compact Progress Report – Assessing Progress Between July 2016-June 2017*, European Union Rule of Law Mission, Prishtina, 2017.

ЛИТЕРАТУРА

Брадић Небојша, *Споменици културе у Србији на Листи светске баштине*, у: Сања Кесић-Ристић, Светлана Пејић, Александра Давидовић-Темерински, Брана Стојковић-Павелка, *Србија: светска баштина/Serbien: WelterbeSerbien*, Министарство културе Републике Србије/Републички завод за заштиту споменика културе, Београд, 2010.

Васић Ненад, “*Атанасије Урошевић о гостољубљу и гостопримљу у Гњиланском крају*”, у: Баштина, Приштина-Лепосавић, свеска 25/2008.

Васић Ненад, “*Међународне организације и савремена специфичност Српског културног наслеђа на Косову и Метохији*”, у: *Културно наслеђе Косова и Метохије – Историјске тековине Србије на Косову и Метохији и изазови будућности*, Канцеларија за Косово и Метохију Владе Републике Србије/Универзитет у Приштини, Косовска Митровица, 2013.

Деда Иљир, Ћосај-Мустафа Ариана, *Спровођење споразума политичког дијалога Србија-Косово*, КИПРЕД, Приштина, Но. 4/13 – ЈУН 2013.

Димитријевић Војин, Рачић Обрад, *Међународне организације*, Правни факултет Универзитета Унион у Београду/Јавно предузеће Службени гласник, Београд, 2011.

Крећа Миленко, *Међународно јавно право*, Правни факултет, Центар за издаваштво и информисање, Београд, 2010.

Митровић Драган М., *Увод у право*, Центар за издаваштво и информисање Правног факултета Универзитета у Београду, 2017.

Мишчевић Тања, *Нови теоријски правци у изучавању међународних организација*, у: *Годишњак 2007*, Универзитет у Београду – Факултет политичких наука, Београд, 2007.

Norm, in: *Encyclopaedia Britannica*, (Internet: 17/04/2018), <https://www.britannica.com/topic/norm-society>.

Рачић Обрад, *Уједињене нације између моћи и права*, Службени гласник/Факултет политичких наука, Београд, 2010.

Стаменковић Лола, “*Културна политика Савета Европе и Европске уније*”, у: Европске свеске, Европски покрет у Србији, Београд, 2008.

Хантингтон Самјуел П., *Сукоб цивилизација и преобликовање светског поретка*, ЦИД, Подгорица, 1998.

ИЗВОРИ

Ђурић Марко, *Извештај о напретку у дијалогу Београда и Приштине*, Канцеларије за Косово и Метохију Владе Републике Србије, Београд, Април 2015.

Archer Clive, *International Organizations*, Routledge, London/New York, 2001.

Bechev Dimitar, *Constructing South East Europe – The Politics of Balkan Regional Cooperation*, Palgrave Macmillan, Basingstoke, 2011.

Bennett Albert LeRoy, Oliver James K., *Međunarodne organizacije: Načela i problemi*, Politička kultura, Zagreb, 2004.

Borislav Stefanović *promenio ime u Borko*, (Интерне: 24/04/2018), https://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2016&mm=04&dd=06&nav_category=11&nav_id=1116771.

Demjaha Agon, *Pjesëmarrja e Kosovës në Organizatat dhe Nismat Rajonale*, KIPRED, Prishtinë, Nr. 5/14 – Tetor 2014.

ЕУЛЕКС извештај о програму, Програмска канцеларија ЕУЛЕКС-а / Кабинет шефа мисије ЕУЛЕКС-а на Косову / Мисија владавине права на Косову, Приштина, Јул 2009.

ЕУЛЕКС извештај о програму, Програмска канцеларија ЕУЛЕКС-а/Кабинет шефа мисије ЕУЛЕКС-а на Косову/Мисија владавине права на Косову, Приштина, мај 2010.

ОДЛУКА, Институт за српску културу, Приштина, Број 332/8.09.2015.

Договор о регионалном представљању и сарадњи, (Интернет: 10/05/2013), <http://www.srbija.gov.rs/kosovo-metohija/index.php?id=168200>.

Зajедничка акција Савета 2008/124/ЦФСП од 4. фебруара 2008. о Мисији владавине права Европске уније на Косову, ЕУЛЕКС Косово, (Интернет: 05/11/2009), [http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms Upload/Council_JA_on_EULEX_Kosovo-Serbian-\(Final\).pdf](http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms Upload/Council_JA_on_EULEX_Kosovo-Serbian-(Final).pdf).

World Heritage List, (Internet: 20/04/2018), <https://whc.unesco.org/en/list/>.

Deklarata e Pavarësisë së Kosovës, (Interneti: 03/10/2013), <http://www.kuvendikosoves.org/?cid=1,100>.

DECISIONS ADOPTED BY THE WORLD HERITAGE COMMITTEE AT ITS 35th SESSION (UNESCO, 2011), World Heritage Committee, UNESCO, Paris, 2011.

DECISION (EU) 2017/864 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 17 May 2017 on a European Year of Cultural Heritage (2018), in: Official Journal of the European Union L 131/1, Strasbourg, 2017.

Elezović Dalibor, *Subject: The Attitude of the Institute of Serbian Culture Pristina/Leposavic Regarding the Possibility of Admission of the Republic of Kosovo in UNESCO*, Institute of Serbian Culture, Leposavić, 11. September 2015.

Eu-Western Balkans Summit – Declaration, Thessaloniki, 21 June 2003.

Eulex Programme Report 2011, Eulex, Prishtina, June 2011.

Eulex Programme Report 2012, Eulex, Prishtina, June 2012.

European Union EXTERNAL ACTION, (Internet: 25/04/2018), <http://www.eulex-kosovo.eu/>.

Zagreb Summit 24 November 2000, (Internet: 24/04/2018), <https://www.esiweb.org/pdf/bridges/bosnia/> Zagreb Summit 24 Nov 2000. pdf.

CONVENTION CONCERNING THE PROTECTION OF THE WORLD CULTURAL AND NATURAL HERITAGE, World Heritage Committee, UNESCO, Paris, 2011.

Compact Progress Report – Assessing Progress Between August 2015-June 2016, European Union Rule of Law Mission, Prishtina, 2016.

Compact Progress Report – Assessing Progress Between July 2016-June 2017, European Union Rule of Law Mission, Prishtina, 2017.

Compact Progress Report, European Union Rule of Law Mission, Prishtina, June 2014.

Compact Progress Report, European Union Rule of Law Mission, Prishtina, September 2013.

Compact Progress Report, European Union Rule of Law Mission, Prishtina, September 2015.

List of World Heritage in Danger, (Internet: 20/04/2018), <https://whc.unesco.org/en/danger/>.

Maliqi Shkëlzen, *Trashëgimia e Kosovës*, në: Express, Prishtinë, No. 2275/2011.

Међународна сарадња, (Интернет: 20/04/2018), http://www.kultura.gov.rs/cyr/medjunarodna-saradnja/o_sektoru.

RESOLUTION 1244 (1999), United Nations Security Council, New York, S/RES/1244 1999.

REPORT OF THE INTERGOVERNMENTAL COMMITTEE FOR THE PROTECTION OF THE WORLD CULTURAL AND NATURAL HERITAGE ON ITS ACTIVITIES (2010-2011), General Conference, UNESCO, Paris, 2011.

Thaçi Hashim, Dačić Ivica, Ashton Catherine, *Implementation Plan*, Brussels, 22. May 2013.

UNESCO, (Internet: 19/04/2018) ,<http://www.unesco.org/new/en/unesco/about-us/who-we-are/history/>.

UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity, (Internet: 19/04/2018), http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13179&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html.

UNESCO, (Internet: 19/04/2018), <https://en.unesco.org/>.

United Nations, (Internet: 18/04/2018), <http://www.un.org/en/about-un/index.html>.

History of the United Nations, (Internet: 18/04/2018), <http://www.un.org/en/charter-united-nations/index.html>.

Charter of the United Nations, (Internet: 18/04/2018), <http://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-iv/index.html>.

Charter of the United Nations, (Internet: 18/04/2018), <http://www.un.org/en/sections/history/history-united-nations/index.html>.

Charter of the United Nations, (Internet: 18/04/2018), <http://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-i/index.html>.

Charter of the United Nations, (Internet: 18/04/2018), <http://www.un.org/en/sections/un-charter/chapter-ix/index.html>.

GENERAL INFORMATION, World Heritage Committee, UNESCO, Paris, 2011.

Nenad A. VASIĆ

Institute of international politics and economics Belgrade

Nataša D. ĐURICA

UNESCO UNIVERSAL DECLARATION ON CULTURAL DIVERSITY AND KOSOVO AND METOHİJA UNDER THE PROTECTORATE OF THE UNITED NATIONS

Sammary

In the modern world, in addition to the Charter of the United Nations, one of the most important documents is certainly UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity. Culture is universally important for every man, nation and any full-fledged member state of the United Nations. Because and cultural diversity between people, nations and states. Such is the case with the Republic of Serbia as a full member state of the United Nations. This cultural diversity is present now, although so-called Kosovo is an protectorate under United Nations Security Council Resolution United Nations from 10 June 1999. The preservation and respect for different cultures and identities of the two dominant nations of Serbs and Albanians and other ethnic communities is of paramount importance for the present and the future of so-called Kosovo.

Key words: *Republic of Serbia, Kosovo and Metohija, Law, International Law, Culture, Cultural Diversity, United Nations, United Nations Charter, UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity, International Protectorate, United Nations Security Council Resolution 1244.*

Рад је предат 16. априла 2018, а након мишљења рецензената одлуком одговорног уредника одобрен за штампу.